

Δύο συνάδελφοι που έφυγαν....

Το 1984 στάθηκε ιδιαίτερα σκληρό για την Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκariών. Μέσα σ' αυτό το χρόνο χάθηκαν δυο μέλη της, συνάδελφοι που πρόσφεραν πολλά στην νεώτερη βιβλιοθηκονομία της χώρας μας.

Η Κάρη Λίτσα και ο Κώστας Οικονόμου. Δύο άνθρωποι που πίστεψαν και αγωνίστηκαν με ενθουσιασμό, θα έλεγα με πάθος για

τις βιβλιοθήκες στο τόπο μας. Δύο άνθρωποι που πίστευαν ότι οι βιβλιοθήκες αποτελούν τη βάση για μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και για τη πνευματική ανάπτυξη του Ελληνικού λαού.

Και οι δύο φεύγοντας άφησαν πίσω τους ένα έργο πραγματικό και ζωντανό. Αυτά τα λίγα λόγια τα γράφω, όχι τόσο γι αυτούς που τους

γνώριζαν και στους οποίους είναι γνωστά και ίσως φτωχά, αλλά πιο πολύ για τους νεώτερους που δεν τους γνώρισαν.

Κάθε αγώνας έχει μια αρχή και μια συνέχεια, και μόνο γνωρίζοντας και εκτιμώντας τι έχει γίνει πριν από μας μπορούμε να συνεχίσουμε, βαδίζοντας στα βήματα που άλλοι βάζαν μπροστά μας.

Η ΚΑΡΗ ΛΙΤΣΑ έζησε τα παιδικά της χρόνια στην Αγγλία, εσωτερική σε αγγλικό σχολείο, όπου έμαθε τη χρήση της βιβλιοθήκης και την συσχέτισε με την εκπαίδευση. Δεν μπορούσε να διανοηθεί εκπαίδευση χωρίς βιβλιοθήκες. Όταν ήρθε στην Ελλάδα έμαθε τα ελληνικά με την ευκολία που είχε να μαθαίνει κάθε γλώσσα. Ήξερε γερμανικά, γαλλικά, και η γνώση της των αγγλικών ήταν τέλεια.

Εργάστηκε από πολύ νέα και με τα πολλά της προσόντα δεν δυσκολεύτηκε ποτέ να βρει δουλειά. Σε βιβλιοθήκη πρωτοεργάστηκε εθελοντικά, για σύντομο διάστημα στο Λύκειο των Ελληνίδων. Στο διάστημα του πολέμου εκτός που εργάστηκε στο Διεθνή Ερυθρό Σταυρό είχε πλούσια αντιστασιακή δράση.

Μετά τον πόλεμο, από το 1947 ως το 1958 εργάστηκε στην Αμερικανική Βιβλιοθήκη όπου πολύ γρήγορα έγινε υποδιευθύντρια.

Τότε οργάνωσε και τα πρώτα σεμινάρια βιβλιοθηκονομίας που έγιναν στο τόπο μας.

Το 1958 εγκαταλείπει την Αμερικανική βιβλιοθήκη. Ο ευθύς και απόλυτος χαρακτήρας της δεν μπορούσε εύκολα να συμβιβαστεί με τις απαιτήσεις της θέσης της. Περνάει από πολλές οικονομικές δυσκολίες και κάνει διάφορες δουλειές, μεταφράσεις, ιδιωτικά μαθήματα, για ένα διάστημα εργάστηκε σαν ωρομίσθια και στη βιβλιοθήκη του ΕΚΚΕ.

Το 1962 της αναθέτουν να οργανώσει την τεχνική βιβλιοθήκη του ιδρύματος Ευγενίδη. Αυτή είναι η ευκαιρία που περίμενε, ριχνεται με ενθουσιασμό στη δουλειά.

Προγραμματίζει, σχεδιάζει, μελετά συγχρόνως βιβλιοθηκονομία και τις επιστήμες που πρόκειται να καλύψει η βιβλιοθήκη. Είναι ήδη 57 ετών στην ηλικία που άλλοι σκέπτονται την σύνταξη και όμως δουλεύει ακούραστα, εξαντλώντας τους νεώτερους της συνεργάτες που μένουν έκπληκτοι με τις γνώσεις της, το κέφι της, το καθαρό μυαλό της.

Τρία χρόνια διήρκεσε η προετοιμασία της βιβλιοθήκης, όταν όμως άνοιξε δικαίωσε τους κόπους της, διότι η βιβλιοθήκη του ιδρύματος Ευγενίδη ήταν, από κάθε άποψη, μια πρότυπη βιβλιοθήκη. Θα ήθελα μάλιστα να τονίσω ότι οργανώθηκε από Έλληνες, ενώ άλλες μεγάλες βιβλιοθήκες που άνοιξαν εκείνα τα χρόνια είχαν χρησιμοποιήσει στα πρώτα τους βήματα ξένους ειδικούς.

Για τους συνεργάτες της η Κάρη Λίτσα υπήρξε ο

δάσκαλος, ο ακούραστος συζητητής, που δεχόταν την αντίρρηση και πίστευε στο διάλογο.

Είχα την τύχη να συνεργαστώ με την Κάρη πάνω από τριάντα χρόνια και πολλά είναι αυτά που έμαθα κοντά της. Μαζί γράψαμε τον πρακτικό οδηγό «Η Βιβλιοθήκη» μαζί, σε συνεργασία με την Κλαιρή Λεντάρη, την ταξινόμηση της Ελληνικής ιστορίας που εγκρίθηκε από τον εκδοτικό οργανισμό Forest Press και χρησιμοποιείται ήδη σε πολλές ελληνικές βιβλιοθήκες.

Δεν θαθελα όμως να νομίσουν όσοι διαβάζουν αυτή τη σκιαγραφία ότι η Κάρη Λίτσα ήταν ένας άνθρωπος μόνο αφοσιωμένος στη δουλειά και στη μελέτη. Ήταν ένας άνθρωπος πολύ ζωντανός, που αγαπούσε τη ζωή και που ήταν πάντα πρώτη όταν πρόκειτο για εκδρομή, για ορειβασία, για γλέντι.

Ιστορικά έχουν μείνει τα γλέντια και οι χοροί που διοργάνωνε, τα παλιότερα χρόνια στο μικρό της διαμέρισμα. Τους νέους ανθρώπους τους αγαπούσε και οι νέοι ξεχνούσαν την ηλικία της και την βλέπαν σαν φίλη και συνομήλικη. Η αγάπη της για τους νέους την έκανε να θέλει να βοηθήσει στη σωστή εκπαίδευση των βιβλιοθηκariών και είχε γράψει διάφορες μελέτες γι αυτό το θέμα.

Πίστευε στο σωστό συνδικαλισμό και όλοι οι παλιότεροι θα θυμούνται τις προσπάθειες της να οργανώσει ένα συνδικαλιστικό σωματείο, χωρίς κομματικές διασυνδέσεις για να μπορέσουν οι βιβλιοθηκariοι να διεκδικήσουν και να επιτύχουν τις επαγγελματικές και οικονομικές τους διεκδικήσεις.

Η Κάρη Λίτσα υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε.Β. και μέλος σε διάφορα Διοικητικά Συμβούλια, επίσης μέλος της Special Libraruy Association.

Το ενδιαφέρον της για τη βιβλιοθηκονομία δεν σταμάτησε ποτέ, ακόμα και άρρωστη δούλευε πάνω σε μια ταξινόμηση της Ελληνικής λογοτεχνίας.

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ γεννήθηκε το 1931 στη Ναύπακτο.

Το 1960 προσελήφθη στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου και σ' αυτήν εργάστηκε όλα του τα χρόνια μέχρι τον ξαφνικό και πρόωρο θάνατο του, το καλοκαίρι του 1984.

Όταν ξεκίνησε τη δουλειά πολύ λίγα γνώριζε για βιβλιοθηκονομία και βιβλιοθήκες, αλλά φρόντισε να πληροφορηθεί, να μελετήσει, να διαβάσει και πολύ

γρήγορα η βιβλιοθήκη του έγινε μια υποδειγματική λαϊκή βιβλιοθήκη. Δούλεψε πολύ και δημιούργησε μια ζωντανή βιβλιοθήκη που εξυπηρετούσε πραγματικά τους κατοίκους της περιοχής.

Θυμάμαι όταν πριν από 20 χρόνια βρέθηκα στη Ναύπακτο και βλέποντας την επιγραφή «Παπαχαράλαμποις Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου» μπήκα να την δω. Η έκπληξη μου ήταν μεγάλη, βρισκόμουν σε μια πραγματική βιβλιοθήκη, γεμάτη αναγνώστες, προπαντός παιδιά κι ο βιβλιοθηκάριος χαμογελαστός και πρόθυμος βοηθούσε όλους.

Ήταν η πρώτη φορά που συνάντησα τον Κώστα Οικονόμου, τον βιβλιοθηκάριο της Ναυπάκτου. Μου μίλησε για τη βιβλιοθήκη του που ήταν δωρεά ενός μετανάστη, που γυρνώντας στη πατρίδα θέλησε να προσφέρει στους συμπατριώτες του αυτό που ο ίδιος είχε στερηθεί, τη δυνατότητα για γνώση, για εκπαίδευση. Μου μίλησε για τα σχέδια του, τις δυσκολίες του, αλλά ήταν αισιόδοξος πως θα τα ξεπερνούσε.

Δουλεύοντας σκληρά στη Βιβλιοθήκη θέλησε συγχρόνως να μορφώσει και τον εαυτό του και το 1972 πήρε το πτυχίο του από την Πάντειο και μετά από αυτό βαθμό του βιβλιοφύλακα.

Γνωρίζοντας καλλίτερα από όλους τις δυσκολίες που συναντούν οι βιβλιοθηκάριοι στις λαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδος, διασκορπισμένοι σε όλη τη χώρα, χωρίς τα ανάλογα επιστημονικά βοηθήματα, ζήτησε και πήρε τα εκδοτικά δικαιώματα της 17ης έκδοσης της Δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey. Με τη βοήθεια του Φώτη παίζουν τη μετάφραση. Οικονομική ή άλλη βοήθεια δεν βρήκε από πουθενά, μονάχα εμπόδια βρέθηκαν στο δρόμο του, αλλά αυτό δεν τον σταμάτησε και μόνος, με δικά του χρήματα, τύπωσε τον πρώτο ελληνικό οδηγό ταξινόμησης.

Ήταν μέλος της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων και στο Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο της Ε.Ε.Β. το 1977 όλοι όσοι

είμασταν εκεί θυμόμαστε πως ύψωσε τη φωνή για να περιγράψει και να καταγγείλει την κακή κατάσταση των βιβλιοθηκών στη χώρα μας. Ενώ ήταν δημόσιος υπάλληλος δεν δίστασε να επισημάνει τις αδυναμίες και τις ευθύνες των κρατικών φορέων. Δεν σταμάτησε όμως στη κριτική έκανε και προτάσεις για τη βελτίωση των βιβλιοθηκών, προτάσεις που βασίζονται στη πείρα του και στη γνώση του για τις ανάγκες του πληθυσμού.

Το 1981 απόκτησε βιβλιοαυτοκίνητο το οποίο κίνησε ταχύτατα σε όλη την περιφέρεια και πέτυχε να μεταφέρει βιβλία σε 300 δανειστικά κέντρα.

Το 1982 έγινε πρόεδρος του Σωματείου των Υπαλλήλων των Δημοσίων Βιβλιοθηκών και το 1984, μαζί με την Ε.Ε.Β. και το Σωματείο των Υπαλλήλων της Εθνικής Βιβλιοθήκης, έλαβε μέρος σε συνέντευξη τύπου.

Εκτός από την βιβλιοθηκονομία ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και τη δημοσιογραφία. Έγραψε δυό βιβλία το «Φλεγόμενο φλάμπουρο» με θέμα τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου και το «Ναύπακτος-Τουριστικός οδηγός» με πολλά ιστορικά στοιχεία. Δημοσιογραφούσε και έγραφε τακτικά στα «Ναυπακτικά Νέα» στα «Νέα της Ρούμελης» και στο περιοδικό «Στερέα Ελλάς».

Η βαθειά του γνώσει της ιστορίας της Ναυπάκτου τον έκανε να είναι ο ιδεώδης ξεναγός για τους ξένους που ενδιαφέρονταν να δουν και να μάθουν την ιστορία της όμορφης αυτής πόλης.

Δεν ξέρω αν αυτά τα λίγα λόγια μπόρεσαν να δώσουν μια εικόνα των δύο φίλων και συναδέλφων που χάσαμε μέσα στο 1984.

Σε μια εποχή που επικρατεί η διαφήμιση και η προβολή, σε μια εποχή που επικρατεί η βάση για εύκολο κέρδος, η Κάρη Λίτσα και ο Κώστας Οικονόμου εργάστηκαν σκληρά, απέφυγαν την προσωπική προβολή, δεν αποκόμισαν οικονομικά ωφέλη και άφησαν πίσω τους ένα έργο πραγματικό που θα διατηρεί ζωντανή τη μνήμη τους.

Ρωξάνη Φέσσα
Βιβλιοθηκάριος
Ίδρυμα Ευγενίδη